

En Ciència, i sobretot en Medicina, cap gran concepte ni mitjà d'investigació ha eixit perfecte del cap del seu iniciador; però si armat de totes les armes que altres homes aniran ensinestrant perquè esdevinguin beneficioses. Cada un dels investigadors és un modest artesà que treballa en la tasca que ell no ha començat ni pot acabar. I gairebé d'una manera anònima, lentament, la seva labor serà ultrapassada, superada, arreconada més tard i oblidat per fi. Ni l'afany de glòria perdurable el pot esperonar; solament persistirà algun nom conegut de tots, més que res com a representatiu d'una època o d'una escola.

Per això aquests homes d'estudi que es mouen en un pla més modest que l'heroi i que el geni, no poden, no saben treballar en mitjans massa empobrits, no tenen una tan ferma voluntat de crear, d'esbrinar, de neguitejar la naturalesa, amb mitjans miseriosos; sabran desprendre's de moltes coses, però no de totes les coses.

I, sobretot, aquests homes no sabran treballar contra l'hostilitat ambient ni tan sols contra la indiferència ambient. Cal crear-los un medi propici a llur esforç, que els inciti, que els esperoni per a una obra comú. Mostrar-los sans exemples que els suggestionin i els emmenin pel camí de la investigació. Mestres que els guiïn i els ensenyin el gaudi de la llei trobada o comprovada pel propi esforç sobre la matèria bruta; que els sàpiguen imbuir que en cada cosa natural es tanca un secret que un esperit atent, que un estudi continuat, trobarà. L'esperit humà és més propens a solucionar els seus plets per la raó—i si aquesta és fruit de la tradició encara més—; àdhuc per a una concepció vulgar—vulgar malgrat la seva prosopopeia intel·lectualista—és més adient a la noblesa humana; el treball de laboratori sembla a

un esperit superficial i vanitós feina de bastaix. Un mestre ple d'autoritat pot convèncer els seus deixebles de la migradesa de la raó humana quan abandona l'observació constant dels fenòmens, quan no controla les dades d'aquesta observació amb l'experimentació, quan no lliga ben ferm aquesta raó amb els fets naturals.

Estudis d'aquests mestres, i dels seus deixebles, cerca d'aquestes institucions que fan pura especulació científica i de les que fan Medicina científica damunt del malalt, seran els nostres articles successius. Com diem al principi, no ens creiem fer una obra acurada; potser més que altra cosa tindrà el nostre treball el caient d'un reportatge periodístic, puix que, sobretot, ens proposem fer conèixer les nostres institucions i amb elles alguns dels nostres homes de Ciència. Aquests instituts són ignorats del profà, molts del professional també; acostumat a estudiar textos estrangers, a que tota novetat porti un nom foraster, creuen molts d'ells que entre nosaltres no es labora, que estem tancats a tot alt pensament, a tota noble especulació. Estan acostumats a veure en els nostres grans metges més al clínic que a l'investigador, i, sense que vulgui significar un menyspreu per la Clínica—tota la tasca de laboratori és com a complement i servidora de la Clínica—, també entre nosaltres tenim esperits selectes que cerquen les lleis naturals en llur font més pura, que obliden tot interès utilitari immediat per a descobrir el misteri de la nostra vida. Si aconseguixo per un moment atraure més l'atenció dels companys vers aquestes institucions i aquests homes d'estudi, que tinguin esment dels seus afanys i els estimin, ben pagat estaré de la meua tasca.